

RS § 106

Motion. Tryggare barn minskar brottsligheten

Ärendenummer: RS 2023/2325

Paragraf föregående instans: AU § 65

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Saga Carlgren (V) m.fl. inkom 2023-11-08 med motionen Tryggare barn minskar brottsligheten. Motionen har beretts av regionstyrelseförvaltningen, med stöd av yttrande från hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-06-20. Regionstyrelsens arbetsutskott beslutade 2024-10-01 att återremittera motionen för fortsatt utredning av motionens andra att-sats:

- Att Region Gotland utreder vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD eller autism.

För att ge kompletterande underlag utifrån återremissen har en mer grundlig informationsinhämtning från Region Gotlands olika verksamheter som möter barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar genomförts. Information har inhämtats från samverkansledare barn och unga, samverkansledare psykisk hälsa, verksamhetsutvecklare för Hälsa genom hela livet, chef och personal vid barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen, chef för elevhälsan, verksamhetsspecialist UAF, samordnare för hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning, folkhälsostrateg med fokus på undersökningen Liv och hälsa ung 2024 samt strateg som jobbar med brottsförebyggande frågor.

I ärendet ges en mer omfattande sammanställning kring förekomsten av ADHD och autism, samband mellan brottslighet och ADHD och autism, underlag från ungdomsenkäten Liv och Hälsa ung på Gotland gällande hur barn och ungdomar själva uppger att de mår, de nationella riktlinjerna och dess mål, samt hur Region Gotland arbetar i samverkan, dels inom ramen för hälso- och sjukvårdens kunskapsstyrning samt inom samverkansstrukturen Skola vård och omsorg, med därtill hörande insatser, för att möta behoven hos barn och ungdomar med ADHD och autism på Gotland.

Sammantaget görs bedömningen att ett tvärsektoriellt och strukturerat förändringsarbete pågår inom ramen för kunskapsstyrningen, där evidensbaserade metoder och aktuell forskning ligger som grund för att identifiera gap mellan behov och befintliga insatser för barn och ungdomar med ADHD och autism, vilket utgör även grunden för kommande mål och

insatsplan 2025-2026. En fördjupad utredning av vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD bedöms därmed inte vara aktuell utan förväntas framkomma inom kunskapsstyrningens och samverkansstrukturens pågående arbete.

Bedömning

Funktionsnedsättningar som ADHD och autism är vanliga. De kan utgöra en komplex problematik som gör det svårt att möta samhällets krav, vilket kräver insatser från flera aktörer. Utan rätt stöd finns risk för problem med skolgång och möjlighet att behålla ett arbete, vilket kan öka risken för skadligt bruk och kriminalitet. Att främja tidiga insatser och stärka samverkansformer är därför centralt i Region Gotlands arbete för att ge stöd till målgruppen.

I ansats till att arbeta med social brottsprevention har däremot insatser för att möta ett normbrytande beteende hos barn och ungdomar mer evidens än att utgå från specifika diagnoser. Skolfrånvaro och försämrade livsvillkor för barn och unga med ADHD och autism är däremot ett mer grundat problemområde att angripa ur ett samhällsekonomiskt och folkhälsovetenskapligt perspektiv.

Vården och stödet för barn och ungdomar med ADHD och autism, utvecklas för närvarande så väl nationellt som regionalt inom hälso- och sjukvården, socialtjänsten och i skolan. På Gotland samverkar skola, vård och omsorg både strategiskt och operativt för att stödja målgruppen. Samverkansstrukturens nuvarande utformning är dock relativt ny (1 juni 2024) och den nyantagna riktlinjen: Samarbete kring barn och unga vid misstänkt eller konstaterad neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, antogs så sent som november 2024. Hälso- och sjukvårdens struktur för kunskapsstyrning med dess Vård- och insatsprogram för ADHD är också under implementering och ett Vård och insatsprogram för autism är under framtagande, vilket kommer utgöra en tydlig struktur för vilka insatser som behöver göras.

Sammantaget görs bedömningen att ett tvärspektoriellt och strukturerat förändringsarbete pågår inom ramen för kunskapsstyrningen, där evidensbaserade metoder och aktuell forskning ligger som grund för att identifiera gap mellan behov och befintliga insatser för barn och ungdomar med ADHD och autism, vilket utgör även grunden för kommande mål och insatsplan 2025-2026. En fördjupad utredning av vilka andra insatser som behövs inom Region Gotlands ansvarsområde för att förbättra stödet till unga med ADHD bedöms därmed inte vara aktuell utan förväntas framkomma inom kunskapsstyrningens och samverkansstrukturens pågående arbete.

Dock är det av största vikt att de identifierade behov som väntas presenteras under 2025 ges utrymme att åtgärdas så att stödet till dessa barn och familjer får utvecklas och förstärkas. Bristande stöd kan leda till stora svårigheter att klara livets utmaningar. Det kan vara avgörande att vuxna som möter dessa barn och ungdomar har kunskap och kompetens kring förhållningssätt och bemötande för att möta barnets särskilda behov.

Ärendets behandling under mötet

Saga Carlgren (V) yrkar bifall till motionen.

Ordförande ställer proposition på arbetsutskottets förslag och Saga Carlgrens yrkande och finner att arbetsutskottets förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion 2023-11-08

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande 2024-06-20

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-01-20

Skickas till

Motionärerna